

Katasztrofális helyzetben a marokkói spanyol hadsereg.

Páris, december 16. Madridi jelentés szerint Anjera vidékének lakossága felházdalt a spanyolok ellen és csatlakozott Abd el Krim seregeihez. Tetuan veszedelemben forog. A Tetuanból Ceutába vezető vasútvonal 30 kilométeres szakaszon a felkelők kezébe került, úgy hogy lehetetlenné vált Tetuan ellátása és élelmezése, ami rendkívül válságossá teszi a város helyzetét. A Gibraltár felől érkező hajók nem tudnak befutni a tetuani kikötőbe, mert a kikötő a felkelők tűzvonalában fekszik.

Páris, december 16. A legnagyobb esemény ma, amely az egész sajtót foglalkoztatja, a spanyolok döntő veresége Marokkóban és a lapok egyértelműleg azt írják, hogy a francia érdekek kockán forognak. A Journal egy madridi jelentésében kimerítő helyzetképet fest Marokkóról. Az Andsera-lörzs lázadása, amely nép a rif kabilok legerősebb ága, kiterjed Tangertől egész Ceutáig és a két város között elterülő nagy országrészt az Andsera-arabok tartják hatalmukban. A spanyol helyőrség Aleaza-Seguind meghódolt a lázadóknak. A Tetuanból Tangerbe vezető útvonal szintén az Andsera-lörzs kezén van. Tetuantól Ceutáig a lázadók dgyu-

tűz alatt tartják a vasútvonalat, ugyisintén a Tetuantól Port Martinba vezető országutat is. Abd el Krim ura Tetuannak és kormányzót nevezett ki.

A Matin madridi tudósítója jelenti lapjának, hogy El Ksarban a spanyol helyőrség véres ütközetet vívott az Andsera-arabokkal, akiknek serege 12 000 jól felszerelt fegyveresből áll. A harcban 50 spanyol elesett.

Liautey francia tábornagy a spanyolok folytonos vereségei miatt megrett minden intézkedést, nehogy a lázadás a francia területekre is áttérjedjen.

A spanyol vereségek politikai oldalát a sajtó komolyan itéli meg. Kétségtelen, hogy a marokkói kérdés a legsúlyosabb nemzetközi problémák homlokterébe került. Ebben a kapcsolatban a párisi lapok utalnak Anglia tangeri érdekeire és rámutatnak, hogy Olaszország 1912-ben nem szívesen írta alá az egyezményt. A Journée Industrielle szerint Olaszország csak a kedvező pillanatot várja, hogy Marokkóban a spanyolok örökségébe lépjen s ezt a törekvését Anglia támogatja.

sérelmét.

Bethlen István gróf miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy már a múltban is felkérte őt egy küldöttség hasonló kérelemmel, amely előtérbe hozta azon elvi álláspontját, hogy a nemzet gazdasági érdekeinek szempontjából és a szabad gazdálkodásra való áttérés céljából, valamint az önálló egzisztenciák termelése érdekében is létlenül szükségesnek tartja a közérdekeket már nem szolgáló hatósági üzemek visszafelállítását és megszüntetését. Ezen célt szolgálta az említett miniszteri rendelet is. Mivel azonban úgy látja, hogy ez nem járt kellő eredménnyel, felhívja a küldöttséget, hogy készítsen minden ipartestülettől újabb egy statisztikát a városokban működő hatósági üzemekről, terjessze fel a kormányhoz, amelynek így módjában lesz azt megállapítani, hogy milyen üzemek feleslegesek. Így azután az állam megkezdheti az egyes törvényhatóságok területén ezen üzemek visszafelállítását, vagy megszüntetését. Ráé, hogy ilyenformán végre sikeres megoldást találjon ezen ügyben.

A küldöttség köszönettel vette tudomásul a választ és távozásakor megjelentette a miniszterelnököt.

A miniszterelnök betérjesztette az állami számvérvőszék kimutatásait.

Budapest, december 16. A nemzetgyűlés mai ülését tízenegy órakor nyitotta meg Scitovszky Béla elnök. Jelenti, hogy a miniszterelnök kíván szólni.

Bethlen miniszterelnök benyújtja az 1916-17. évben, továbbá az 1918. év januárjától június 31-éig, 1918 július elsejétől október 31-éig, 1918 november elsejétől 1919 március 6-áig, 1919 március 21-től 1919 augusztus 6-áig terjedő időszakban, továbbá az aradi és a szegedi nemzeti kormányok részére 1919 májusától augusztusáig kiutalt kiadásokról és bevételekről az állami számvérvőszék kimutatásait. Kéri a jelentéseknek a zárószámadási bizottságokhoz való utasítását.

Scitovszky Tibor külügyminiszter betérjesztí a Svájjal kötött választott bírósági szerződés becsikelyezéséről, továbbá a trianoni békeszerződés 13. szakaszának 3. cikkéről szóló módosításáról, valamint az állandó nemzetközi bíróság szabályzatának elfogadásáról, végül a dunai állandó műszaki bizottság munkaköréről Párisban elfogadott egyezmény becsikelyezéséről szóló törvényjavaslatokat. Majd benyújtja a szerb-horvát-szlóven királysággal és a román királysággal kötött ideiglenes kereskedelempolitikai egyezmény becsikelyezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Rakovszky Iván belügyminiszter betérjesztí a közrend fokozottabb védelméről szóló törvényjavaslatot.

Pesthy Pál igazságügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt elő a polgári eljárás és az igazságügyi szervezet módosításáról, továbbá a gyám- és nyugdíjtörvény módosításáról.

Csáky Károly honvédelmi miniszter betérjesztí a honvédség szervezetének módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Walkó Lajos kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot nyújt be az egyes közérdekű üzemekben a kivételes hatalom megszűnése folytán szükségessé vált rendelkezésekről. A kölcsöntületekről szóló törvény módosításáról, az ipari és gyári alkalmazottaknak balesetelleni védelméről, a munkanélküliségről és a női munkáról.

Egri Nagy János, a pénzügyi bizottság elnöke betérjesztí a pénzügyi bizottság jelentését a költségvetésről és a négy hónapról szóló indennitásról.

Farkas Tibor aggályosnak tartja a betérjesztett jelentést, mert a pénzügyminiszter december 12-én három hónapi indennitást kért. Ezek után komolytalannak kell bélyegeznie azt, hogy a pénzügyi bizottság négy hónapi indennitást javasol.

Bethlen István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a bizottság nem jutott ellentétbe a komolysággal. Rájött ugyanis a bizottság arra, hogy esetleg a költségvetés tárgyalása nem lesz elintézhető három hónap alatt s így a kormánynak újabb egy havi indennitást kellene kérnie.

Farkas Tibor újabb felszólalása után következik napirend szerint a fővárosi törvényjavaslat 10. szakaszának újból való tárgyalása. A bizottság jelentését F. Szabó Géza ismerteti.

Miután Rakovszky Iván belügyminiszter megmagyarázza, hogyan történhetett annak idején az ellentmondás a fővárosi javaslat 10. szakasza 2. pontjánál, a nemzetgyűlés egyhangulag elfogadja a módosító indítványt.

A Ház ezután elhatározza, hogy a legközelebbi ülés holnap, szerdán délelőtt 10 órakor lesz, a napirendre pedig az indennitásról szóló törvényjavaslat tárgyalását tűzik ki.

A szegedi egyetem jövőre kap nagyobb támogatást.

A leszámolóhivatal épülete az egyetemé lesz. — A sebészeti és belgyógyászati klinikát fölépítik. — A miniszterelnök és a kultuszminiszter válasza a szegedi küldöttségnek.

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Bethlen István gróf miniszterelnök és Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter kedden délelőtt együttesen fogadták azt a szegedi küldöttséget, amely a szegedi egyetemi építkezésekért kérte az állam támogatását. A küldöttségben résztvevő Teleki Pál gróf, Szeged első kerületének képviselője, Kósó István államtitkár, második kerületi képviselő, Glattfelder Gyula megyéspüspök, dr. Aigner Károly főispán, Somogyi Szilveszter polgármester, dr. Csengery János rektor, Vidákovich Kamill, az orvosi kar, Györfly István a matematikai és természettudományi kar és Ereky István a jogi kar részéről, továbbá Prelog József városi főgimnáziumi igazgató.

Dr. Somogyi Szilveszter polgármester terjesztette elő a küldöttség kérését, amely szerint Szeged város ötven évre, évi 24 vagon búzát ajánlott fel a szegedi egyetem építkezésére.

Arra kérte a kormányelőt, hogy a kormány is részesítse támogatásban a szegedi egyetemet, különben nem indulhatnak meg a szükséges építkezések. Mindenekelőtt a belgyógyászati és a sebészeti klinikákat kellene felepiteni. Ezenkívül felszabadul február a vasúti leszámoló hivatal háromemeletes hatalmas épülete, amely szintén igen jó volna az egyetem céljaira. Arra kéri a kormányt, hogy bocsássa ezt az épületet az egyetem rendelkezésére.

Csengery János rektor hasonló értelemben beszél. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy tévesek azok a szemrehányások, mintha Péccsel és Debrecennel szemben a kormány Szegedet háttérbe szorította volna. Kijelenti, hogy a debreceni egyetem építkezését csak be kell fejezni. Péccset pedig csak átalakítások történtek. Mindössze egyetlen házat építettek, amely egyetemi tanárok lakásainak céljaira szolgál. Kijelenti, hogy jövőre

föltétlenül sor kerül a szegedi egyetemre is, ebben a költségvetési évben erről már nem lehet gondoskodni, a jövő évben azonban már gondoskodás fog erről történni. Mindössze egy kis türelmet kér. Szeged — ugymond — kedves gyermeke az országnak és a Ferenc József tudományegyetemet már csak az elsőszülöttség jogán is föltétlenül támogatásban részesíti az állam. A vasúti leszámolópalota átengedésének, azt hiszi, semmi akadálya sincs és azt az egyetem rendelkezésére fogják bocsátani.

Klebelsberg kultuszminiszter ugyancsak támogatásáról biztosította az egyetemi küldöttséget és felhívta a figyelmet arra, hogy ne csak intézeteket, hanem internátusokat is igyekezzenek létesíteni az egyetem, az ifjúság megfelelő elhelyezése érdekében.

A küldöttség megnyugodva vette tudomásul a kultuszminiszter biztató szavait.

A küldöttség fogadása után Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter a következőket mondotta:

— Ebben a költségvetési évben befejezzük a pécsi átalakításokat. Ezzel felszabadul bizonyos hitel a kultuszárca beruházásai közül. Ha a pénzügyminiszter ezt a hitelt továbbra is rendelkezésére bocsátja, ahogy én ezt remélem is, akkor ez elegendő lesz arra, hogy a szegedi egyetem sebészeti és belgyógyászati osztályát, ami Szegednek és az Alföldnek két kórházat is jelent, fölépíthessük.

— A vasúti leszámoló hivatal felszabadulása révén hatalmas épületet nyer a szegedi egyetem, ahol nemcsak az elméleti intézeteket lehet elhelyezni, hanem lesz hely benne az internátus céljaira is.

A szegedi egyetem céljaira a most betérjesztett költségvetésben 1,100,000 korona van felvéve. Ez az összeg, mint Csengery János kijelentette, még az elméleti és gyakorlati oktatás céljaira is kevés.

A hatósági üzemek ellen kisiparosok küldöttsége jelent meg a miniszterelnöknél.

A szegedi kisiparosok külön adták elő panaszuikat.

Budapest, december 16. Bethlen István gróf miniszterelnök ma délután fogadta az Iparosok Országos Szövetségének küldöttségét, amelyet Ernst Sándor, Petrovác Gyula, Wolff Károly, Strausz István és Szabó József nemzetgyűlési képviselők vezettek. Ernst Sándor előadta, hogy a magyar kisiparososztály katasztrofális okozza azoknak a hatósági üzemeknek konkurenciája, amelyek a háboruban alakultak a hadbavonult ipari munkások pótlására, de amelyek ma már a legnagyobb mértékben elvesztették létjogosultságukat és munkanélküliségre kárhoztatják a kisiparosságot. E sérelmes állapot kiküszöbölésére a belügyminiszter már adott ki egy rendeletet, amely úgy intézkedik, hogy mindazon hatósági üzemek, amelyek ma már nem szolgálnak a közérdeknek, ennélfogva fokozatosan visszafeltesztendők. A rendeletet azonban igen sok helyen számba sem veszik, vagy nem tartják szem előtt, vagy pedig kijátszák.

Kéri a miniszterelnököt, hogy foglalkozzék e súlyos kérdéssel és védje meg lehetőleg a kisiparosok érdekeit.

Hasonló értelemben adta elő Pálffy József, az Iparosok Országos Szövetségének és a Szegedi Iparos Testületnek titkára a szegedi kisiparosok nehéz helyzetét. Rámutatott arra, hogy különösen Szeged város hatósági hús- és kenyérüzemei részéről találkoznak erős konkurenciával az iparosok. Ezekre az üzemekre ma már szükség egyáltalában nincs, mert nincsenek mérsékli hatással az árakra és így teljesen elvesztették létjogosultságukat. A kenyérüzem felállítására teljesen felesleges volt, mert hiszen az egész országban Szegeden volt a kenyér a legolcsóbb. A kenyérüzem működése óta mintegy 36 szegedi cég adta vissza az iparigazolványát és maradt munka nélkül.

Végül Pekovics János, a Keresztény Kisiparosok elnöke panaszkodott el az iparostársalom